

Zápis z kulatého stolu o tradiční čínské medicíně

V pátek od tří odpoledne proběhl v Poslanecké sněmovně kulatý stůl k novele zákona o tradiční čínské medicíně a způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání. Kulatý stůl byl uspořádán poslankyněmi za Piráty Danou Balcarovou a Olgou Richterovou. Mezi vystupujícími byli zastoupeni zástupci odlišných názorů na dané téma a diskuse byla velice živá. V úvodní části každý z vystupujících představil stručně svůj úhel pohledu na věc:

Zdeněk Hřib (Pirátská strana) – Podle Zdeňka Hřiba je důležité se nesoustředit se jen na konkrétní novelu, ale na správné řešení otázky tradiční čínské medicíny v rámci české legislativy. Piráti by dle něho měli mít komplexnější stanovisko, které by přesahovalo záběr této novely. Je důležité, aby tzv. celostní medicínu praktikovali zdravotníci, kdy i nelékař bude mít alespoň základní zdravotnické vzdělání, které by mu umožnilo rozlišit chvíli, kdy již jeho kvalifikace na daný problém nestačí a kdy by měl kontaktovat lékaře s odpovídající kvalifikací. Jednou z možností by bylo třeba to, že by lidé praktikující tradiční čínskou medicínu měli širší pětiletou výuku. Zdeněk Hřib se domnívá, že nemá smysl schovávat hlavu do písku, jelikož pacienti budou podobný služby stejně vyhledávat. Jako zemi, jejíž vzor bychom měli následovat, uvedl Tchaj-wan, kde lidé praktikující tradiční čínskou medicínu mají poměrně široké vzdělání i v oblasti klasické medicíny a jsou si schopni předávat pacienty s lékaři. Je podle něho důležité, aby tradiční čínská medicína tak byla integrována do zdravotnického systému a byla uznána za akreditovaný zdravotní obor.

Jiří Beneš (Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně) – Jiří Beneš v úvodu svého příspěvku prohlásil, že placebo efekt je reálný fenomén. Uvedl příklad magnetoterapie, kterou považuje za nesmysl, ačkoliv uznává, že právě placebo efektem mnoha lidem pomohla. Stejný přístup má i k tradiční čínské medicíně. Podle něho však nemá nic společného s medicínou. Je to podle něj filosofie, která nemusí být nutně špatná, ačkoliv se v souvislosti s ní bojí různých léků a bylinných prostředků. Jiří Beneš se také zmínil, že podle literatury mohou některé přípravky způsobit rakovinu ledvin. Jeho názor je, že by se tradiční

čínská medicína měla zařadit k léčitelství společně s homeopatií. Zákon o léčitelství od ministerstva zdravotnictví mu připadá kvalitní.

Pan poslanec Špičák projevuje výhrady k zákonu o léčitelství. Vadí mu explicitní exkluzivita tradiční čínské medicíny.

Gabriela Schwarzová (Komora TČM) – Gabriela Schwarzová prohlásila, že by ráda přispěla k budoucnosti TČM. Hned v úvodu svého příspěvku kritizovala, že přes své vzdělání není uznána ani jako zdravotník v rámci ČR, ačkoliv ve Velké Británii ano díky tomu, že má trénink v základní anatomii, fyziologii, atd. Pokud by se tento obor měl úzce vázat na lékařské vzdělání, došlo by podle ní k jeho celkovému zániku. Pokud by se však z toho stal akreditovaný zdravotní obor, přiblížili bychom se praxi v západních zemích. Jako největší hodnotu tradiční čínské medicíny vidí v obrovském zaměření na prevenci. Podle ní také je tradiční čínská medicína podložená výzkumem a uvedla, že jedno z nejlepších světových onkologických pracovišť v New Yorku využívá tradiční čínskou medicínu jako podporu během klasické léčby. Stejně tak postupuje i americká armáda. Tyto instituce nelze podle ní obviňovat ze šarlatánství. Gabriela Schwarzová se dále zmínila o tom, že existují tisíce klinických studií o konkrétních metodách uplatňovaných na konkrétních diagnózách. Výzkum dle ní konkrétně dokazuje fungování tradiční čínské medicíny. Poctivé vzdělání by také mělo být klíčem k bezpečnosti a účinnosti. Zmiňovaný placebo efekt se dle Gabriely Schwarzové týká i biomedicíny a jejích metod. V Česku tisíce se nachází odhadem tisíce terapeutů bez kontroly kvality či možnosti pojištění. Tím pádem vedle sebe stojí lidi s univerzitním vzděláním a samouci či lidi s několikátýdenními kurzy. Zásadním problémem je tedy dle Gabriely Schwarzové právní šedá zóna. Cestou by měla být jistá forma regulace, tak jak tomu je v mnoha západních zemích.

Radek Polícar (Ministerstvo zdravotnictví) - Senátní novelu ministerstvo podporuje. Ministerstvo navíc přichází s návrhem zákona o „službách léčitelů“, který by se týkal alternativní medicíny. Dále se zmínil, že ministerstvo chce naslouchat připomínkám a je jim otevřeno. Zákon by měl být relativně obecný, jelikož postihuje rozmanitou a širokou oblast.

Je tu sice komplexní tradiční čínská medicína, ale také „zázrační léčitelé“, kteří v sobě najednou objevili léčitelské schopnosti. Zákon má akcentovat svobodu, a to, že lidé mají právo volby. Musí být rovněž jasné, že tito lidé neposkytují klasickou západní medicínu a také musí být jasné, jaké postupy užívají, atd. Je potřeba řešit šarlatány, kteří ubližují pacientům, a také posílení ochrany proti těmto lidem. Zákon nemá postihovat dobré léčitele, ale musí existovat základní regulace. Vzdělání je podle pana náměstka nutné vyžadovat u oborů, jako je tradiční čínská medicína, nikoliv však u všech léčitelů.

Na dotaz Zdeňka Hřiba, jak to bude s případnou trestnou odpovědností v případě selhání léčitele, odpověděl pan náměstek, že již dnes lze postupovat proti takovým případům a žádnou změnu statutu quo neočekává.

Julius Špičák (poslanec ANO 2011) – Julius Špičák se v úvodu svého příspěvku zmínil, že ani v jednom doporučeném postupu během léčby se tradiční čínská medicína nezmiňuje. Podle něj se také v rámci výzkumu jedná o zcela marginální věc. Ačkoliv uznává jistou sofistikovanost tradiční čínské medicíny, je podle něj na jiné (nižší) úrovni než klasická medicína. Je také proti tomu, aby se tradiční čínská medicína řešila explicitně a upřednostňoval by obecnou právní normu. Otázky vzdělání a certifikací by neřešil, jelikož by to dle něho pouze přineslo náklady navíc. Dále uvedl, že tradiční čínské medicíny využívá jako podpůrného příspěvku ve vlastní onkologické praxi, považuje za problém nejasnost toho, odkud byliny, které se používají v rámci tradiční čínské medicíny, pochází a problém vidí rovněž v hygieně a bezpečnosti nejen u čínské medicíny, ale u alternativní medicíny celkově.

Na tento příspěvek Gabriela Schwarzová krátce zareagovala s tím, že nesystematický import z Číny je jistě problémem, ale že existují renomovaní nečínští producenti, kteří splňují standardní kritéria pro léčiva.

Do debaty se následně vložil Jiří Beneš s tím, že medicína je jen jedna. Má za to, že by měl existovat určitý dokument, podepsaný léčitelem a pacientem, který by právně veškerou věc

ošetřil. Podle něj je problematické, že když lidé příliš věří léčitelům, samotná léčba se může prodražit. Uznává jistou odlidštěnost klasické medicíny, a to, že léčitelé mají na rozdíl od lékařů na pacienty čas. Tradiční čínskou medicínu má za filosofii postavenou na věčných pravdách, na niž nelze aplikovat standardní vědeckou metodu, kdežto pokud medicína v něčem pochybí, lze následným výzkumem dojít k lepším výsledkům

Josef Lucký (Komora TČM) - Josef Lucký prohlásil, že před 50 lety se také medicína v lecčem mýlila. Měla by se dle něj ctít svoboda občanů a stát by měl poskytnout bezpečné prostředí. Lidé praktikující tradiční čínskou medicínu nemají nahrazovat odborníky, ale být jakýmsi tmelem, když to pacient chce. Zmínil dva požadavky Komory tradiční čínské medicíny:

1. Měl by se schválit zákon o léčitelství, který by rozlišoval mezi jednotlivými odvětvími a ošetřil případné vzdělání v určitých oborech.
2. Měl by se nastavit jistý hygienický standard, jelikož většina terapeutů praktikujících tradiční čínskou medicínu dle něj takové hygienické standardy nesplňují. Měl by taky existovat systém komunikace mezi lékaři a léčiteli.

Ivo Telec – Podle Ivo Telce má nový zákon sledovat veřejný zájem, nikoliv žádnou zájmovou skupinu. Měl by být na straně pacienta, který je znevýhodněn už tím, že je nemocen. I dnes musí léčitelé vést záznamy o pacientech a pokud se tak neděje, tak to jde k tíži léčitele. Podle Ivo Telece se o tom mezi lékaři příliš neví, ačkoliv to tak funguje již od roku 2012. Podle něho by také problémem bylo, kdyby se z pacientů podle nového zákona stali zákazníci a celý opravný a stížností systém by tímto padl. Vyřazení tradiční čínské medicíny ze zdravotnictví by to z právního hlediska celý problém zhoršilo. Také úroveň ochrany pacientů by šla dolů.

Jan Hovorka – Podle Jana Hovorky je základem informovaný klient. Toto by se mělo v případném zákonu ošetřit. Také má za to, že tradiční čínská medicína od určitého bodu přebírá jistou úroveň nákladovosti, jelikož lidé nemusí ležet v nemocnici, ale můžou mít intimnější péči i doma. Zastává koncept sdílené medicíny, což je podle něj v zásadě to, o čem se během celé debaty mluvilo. Medicína by se měla otevřít i alternativnějším

postupům. Zároveň odmítá argument, že by peníze uplatněné na tradiční čínskou medicínu měly chybět jinde.

Olga Richterová po všech příspěvcích vyzvala účastníky kulatého stolu k závěrečnému slovu, kterým by vystupují krátce uzavřeli debatu.

Radek Policar - Podporuje senátní novelu, která se nahradí novým zákonem

Jiří Beneš - Podporuje to, co navrhuje ministerstvo jako menší zlo.

Josef Lucký - Podporuje senátní novelu a vypracování nového návrhu, který by měl integrovat léčitele v nové podobě. Důraz by měl být kladen na zachování svobody volby. Nějaký zákon dle něho existovat musí, jelikož není dále možné, aby alternativní medicína existovala v právní šedé zóně s nedefinovanou otázkou vzdělávání, atd.

Julius Špičák - Souhlasí s panem náměstkem, akorát považuje za problematickou definici léčitele, přičemž by explicitně nepoukazoval na akupunkturu a tradiční čínskou medicínu. Podporuje obecný návrh.

Gabriela Schwarzová - Je pro takovou zákonnou regulaci TČM, která bude zohledňovat západní zkušenost s TČM a bude tam důraz i na vzdělání. Biomedicína není jen fascinující disciplína, ale také forma moci.

Ivo Telec – Současný stav by měl být ponechán, jinak se ochrana pacienta zhorší. Dle něho by péče u léčitelů měla být hrazena ze zdravotního pojištění, jelikož jinak by se jednalo o diskriminaci pojištěnců.

Jiří Beneš s **Juliem Špičákem** s tím, že by měla být péče u léčitelů hrazena ze zdravotního pojištění, ostře nesouhlasili.

Závěrem byl osloven zástupce ministerstva, zda by všem účastníkům poslal návrh zákona o léčitelství k připomínkování. Ten se zmínil, že zhruba za měsíc by mohl přijít návrh do připomínkovacího řízení mimo ministerstvo.

Dana Balcarová shrnula kulatý stůl slovy, že „Stát má pacientům poskytnout bezpečné prostředí a současně umožnit možnost volby léčby. Toto je pro mě velmi důležité a proto se těším na novelu zákona o alternativní léčbě, kterou Ministerstvo zdravotnictví do měsíce předloží.“